

KOMUNIST. A lap idei évfolyamának utolsó évnegyedi száma csaknem teljes egészében a Párt VI. Kongresszusának anyagával foglalkozik. A bevezetőben közli a Jugoszlávia Kommunista Szövetségének szerepéről és feladatairól szóló kongresszusi határozatot. A VI. Kongresszus további anyagát illetően a folyóirat legnagyobb terjedelmű közleménye Tito marsall kongresszusi beszámolója „Jugoszlávia kommunistáinak harca a szocialista demokráciáért“ címmel. Ez a közlemény kortörténeti dokumentum, annál is inkább, mert a Kongresszus óta az első teljes és hiteles szövege a történelmi jelentőségű ülésen elhangzott beszámolóknak. — Alekszandar Rankovics a KPJ új statutumára vonatkozó javaslatot adja és a Párt némely szervezeti kérdésével foglalkozik. — Edvárd Kardely a külpolitikai problémákról szóló kongresszusi referátumát tette közzé, Boris Kidrics pedig a gazdasági problémákkal foglalkozik. A kongresszusi anyag záradékaul Jugoszlávia Kommunista Szövetségének Statutuma jelent meg. — Ebben a hármas számban egy igen jelentős közleménnyel is találkozunk. A folyóirat szerkesztősége ebben a számadásban fölmeri a „Komunist“ eddigi munkájának jelentőségét a marxista- és a társadalomtudomány területén, idézi azokat a jelentős társadalmi, gazdasági és politikai fejleményeket, amelyek a szocialista országépítés e forradalmi szakaszában — a két kongresszus közötti időszakban — jelentkeztek és igen hatékonyan befolyásolták, hozzájárultak szocialista demokráciánk kiépítéséhez. Minél beljebb haladunk ebben a munká-

ban s minél közelebb kerülünk az egyes kérdések vizsgálatához és megoldásához, annál szükségesebbé válik mindeme kérdések gyakorlati föltevése és megvitatása. Ezért a pártorgánium szerkesztősége úgy határozott, hogy a „Komunist“ a jövőben is rendszeresen megjelenik s munkája annyiban módosul, hogy a fenti szempontokat figyelembevéve kiszélesíti munkatáborát és 1953 januárjától kezdve havonta jelenik meg. Ez a szerkesztőségi közlemény egyben fölhívás is mindazokhoz a dolgozókhöz, akik társadalomtudománnyal foglalkoznak, hogy közreműködésükkel segítsék elő a folyóirat munkáját.

KNJIŽEVNOST. A beográdi irodalmi folyóirat novemberi száma vajdasági vonatkozású tanulmányt közöl Bosko Petrovics tollából. A neves esszéíró Konyovics Milán egy kisebb kiállítása alkalmából írta ezt a komoly elmélyülésről tanuskodó tanulmányt s Konyovics művészete kapcsán behatóan foglalkozik a modern festőművészet kifejezési formájának asszimilációjával. Hosszú idő után ez az első nagyobb lélegzetű írásmű, amely tartományunk legnagyobb festőművészenek értékeivel foglalkozik. Ez is egy bizonyoság a sok közül, hogy hazánk művészi figyelői minden igazi értéket számontartanak. Ottó Bihalyi-Merin itt is leköszölte „Zola vagy Cézanne“ című tanulmányát, amely lapunk előbbi számában jelent meg. — A szépirodalmi rovatban egész csokor verssel, elbeszéléssel találkozunk. Verseket tettek közzé: Mira Aleckovics, Bozsidar Kovacevics, Nikola Drenovac, — szépprózát pedig Dusanka Radak és

Riszto Ratkovics. — Külön figyelmet érdemel ezuttal is Ante Cetineo közreadott műfordítása. A mai portugál lírikusok közül Léo Iva hat versét fordította le szerb nyelvre a költő személyes hozzájárulásával. Érdekes új és friss költői hang, előttünk eléggé ismeretlen, mert ezekkel ritkán találkozunk. — Még egy irodalmi tanulmány tart hat számot érdeklődésre. Szlavkó Leovac Ivo Andriccsal, az elbeszélővel foglalkozik külön kiértékelve azt a tematikai gazdagságot, amit a neves regényíró Bosznia sajátos világának föltárásában adott. — A szemle rovatban a legújabb irodalmi események beszámolóját kapjuk Zóla regényírói hagyatékáról, Ledó Ivó portugál lírikusról, Gyura Jaksics irodalmi levelezéséről (a „Proszveta“ könyvkiadó anyagi áldozatokat nem kímélő vállalkozása ez), végül rövid recenziókat kap az olvasó a modern amerikai irodalom néhány újabbán megjelent művéről.

LETOPIS. Valóban egyetlen irodalmi folyóiratunk, amely a legnagyobb nehézségek ellenére is mindig időben jelenik meg, számon tartva szellemi életünk jelesebb eseményeit. Irodalmi folyóirataink téli számai közül ez már a harmadik, amelyben Ottó Bihályi-Merin írásával találkozunk. Írói remeszenciaciók, „Szivárvány az idő partjai fölött“; emlékekkel és elmélkedésekkel telített írás, melyet önéletrajz-részletnek is lehetne nevezni. — Velyko Petrovics soha — egy pillanatra sem — marad el a vajdaságtól s nem szünik meg vajdaságinak lenni. A „Letopis“ ebben a számában négy versét közli, — legutóbbi költeményeit. — Versekkel jelentkezik még: Nikola Drenováč, Miodrág Milosevics, Dusan-ka Radak pedig prózai írásával lépett a decemberi szám munkatársai közé. Még két prózát találunk Mirkó Vujacsics és Bozsídár Kovacsévics tollából. Szl. A. Jovánovics Mark Twain tanulmánya szintén irodalmi érdeklődésre számíthat.

— A szemle rovatban a könyvpiac újabb termékeiről, a „Slobodna Vojvodina“ tízéves munkájáról, irodalomtörténeti művekről kapunk tájékoztatót.

STRAŽILOVO. — Újévi kettős szám, — immár a 7—8-ik, amelyet nemcsak a szerkesztőség, de az olvasók is a fejlődés jelentős eredményének könyvelnek el. Egy irodalmi, művészeti és kritikai szemle, amely a saját erejéből tartja fenn magát és hónapról-hónapra gazdagodik terebélyesedik. Mindjárt az első oldalon Vladimir Licsina tanulmányvázlata a művészet filozófiájáról ad értékes megfigyeléseket. Kiérezni belőlük szocialista esztétikánk készülő tanulmányának körvonalait. — A lap szerkesztőségének érdeme, hogy ennyi idő után kézbe vette Vaszilyevics Zsárkó irodalmi hagyatékát s abból négy eddig még sehol meg nem jelent költeményt tett közzé. — Lapszemlénkben már említettük, hogy Csiplics Bogdán lapjának külön értéke — és irodalomtörténeti és mozgalmi jelentősége is —, hogy behatóan foglalkozik Vajdaság nemzetiségeinek irodalmával. Az újévi kettős szám a vajdasági román irodalom ismertetésének ad igen nagy teret. A. G. általános — kissé szűkreszabott ismertetőt közöl a románok szellemi, irodalmi és művészeti törekvéseiről és beszámol a „LUMINA“ című román irodalmi folyóirat legutóbbi számairól. Ebből az ismertetőből megtudjuk, hogy a mai román irodalmi törekvések élén Radu Flora, Jon Balan, Avramescu Mihail áll. E szépirodalomból szemléltető számokat is kapunk. Jon Balan négy versét (V. Safarevics fordításában) és Radu Flora elbeszélését „Mesgyék“ címmel. — Még egy fiatal tehetség fölkarolásáról tesz tanubizonyosságot a „Stražilovo“. Milán Tutorov, a szuboticei Horvát Népszínház rendezője lírával is foglalkozik. Itt három versével ismerkedünk meg. Strófiából érezzük hogy költészet árad. — Ljubomir Iván-

csevics a „Vajdasági falvak tudományos kutatása“ címmel olyan kérdést vet föl, amelynek visszhangjára már régóta vártunk. Ha egy cikk hatásáról előremutató bírálatba lehet bocsátkozni s kitapogatni azt, hogy mely téma adhat anyagot és tápot az elkövetkezendő monográfikusok számára, akkor azt elmondhatjuk Ljubomir Ivancsevics cikkéről. Joggal és várakozással. — Egy-egy írással — mint többi irodalmi és művészeti sajtóorgánunk — a külföldi irodalmi életről is hírt kapunk. Miodrag Sijakovics Jean Paul Sartre „Ördög és isten“ című drámájával foglalkozik betekintést adva abba a heves harcba, amely a darab bemutatósa körül zajlik. — Predrag Perovic Bacon „Esszék“ című művéről írt kritikai beszámolót. Részletesen

foglalkozik a lap a vajdasági színházi élet legújabb eseményeivel: a noviszádi Szerb Népszínház bemutatójával (Tenessy: „Staklene menažerije“), a szubotici Horvát Népszínház nemrégiben tartott eredeti bemutatójával: Polyakovics Matija „Vašange“ című népi játékkal. A lap Figyelője teljességre törekszik: számot ad a fiatalok operabemutatójáról, a zenei életről, a legújabb képzőművészeti kiállításokról, film-világunk jelentős eseményéről, Bojan Sztupica merész kezdeményezéséről, amellyel J. Kresnik regényét filmre írta, rendezte s a fő szerepét is maga a rendező játssza. Az ország minden része felől érdeklődés fordul a kiváló művész alkotása felé.

(L.)